

(המשך מעמוד 37)

השוק, ישנן שתי סימטות מקורות ש- אפשר לטייל בתוכן גם ביום סגריר, ל- הנות מהאווירה המיוחדת. הסוחרים הפר- סיים אינם נוהגים לעבור ליד חנותם, בלי לנסות להכניס את הקונה הפוטנציאלי לממלכת הזעירה, שבה הם מעמיסים עליו איזו מציאה. תביא כסף, ונביא לך את כל העולם, אמר אחד הסוחרים לקונה.

גבינה עם

פיתה חמה

ב יון עשרות התניות, שרובן נמצי- אות בשליטת מישפחת סיני מאירן, החלו לחפוש את מקומם באחרונה כמה בעליחנות צעירים, צברים, שסיגנון עבודתם שונה לחלוטין מסיגנון המכילה של הפרסים. צעירים אלה, שבאו לשוק

סוחר ג'וברי ותמונה פרסית כמו חזמיני

בגלל אהבתם את העתיקות ואת הדברים המיוחדים שהולכים וכלים מן העולם, חר- לו להשריט סיגנון שונה בשטח. הוא שמביא עוד לקוחות לשוק, כולם אנשים בעלי טעם ייחודי ואהבה לנוסטלגיה.

בניגוד לפרסים, העובדים בנוסח, אכול ושתה כי מהר נמות, ואינם מכירים את הלקוח כשהוא חוזר להתלונן, הרי אצל החברה הצעירים חשובה שביעות הרצון של הלקוח. ובכלל, מה שנוצר בשוק הוא כעין מועדון-חברים, כל מיני אנשים בעלי נפש פיוטית, אמנים, עיתונאים, ובמיוחד ציירים, באים לבקר בשוק לפחות פעם או פעמיים בשבוע. הם נכנסים לאשר, שאצלו אפשר לשבת על הכורסות הנור שנות, לשחות כוס קפה, ואפילו להשתתף בשעמט גבינות עם פיתות חמות, שהובאו הישר מהאפיה הסמוכה.

החפצים העתיקים המקיפים את המבך- רים משרים אווירה קסומה, כעין חלום. אומר אריק ואן-אסל, מבעלי הגלריה שלוש-עשרה וחצי, כולם שואלים אותי מאיפה הדברים האלה, שבהם אתה מקשט את ביתך? אתה הגלריה? איזה טעם, איזה מקוריות? כדי להשיג את כל אותם החפצים המשווים והיפים בא ואן-אסל הרבה לשוק, ותמיד לחנויות המועדפות בעיניו.

סירי-לילה

ותצלומי מישפחה

ל עקב כהן, המתקרא בפי ידידיו "אקי", מוכן להתוודות, שאת רוב החפצים בחנותו הוא מסרב למכור. למה? כי הם נדירים, עתיקים, לפעמים בני 200 או 300 שנה, והוא יודע שאם ימכור מהם, לעולם לא יוכל להשיג כמותם שנית, לכן הוא משתדל למכור רק מעבודות ידיו המקור ריות, וחפצים שקנה - אם לא נקשר אליהם רגשית.

אינני סוחר טוב, הוא מודה. לכן, כדי להתפרנס, הוא נותן לפעמים שיעורי רכיבה. אקי השתתף ברודים בארצות- הברית, ובכלל, אהבתו לחיות נשאה אותו סביב כל כדור הארץ. הוא טיפוס של גווד מיקצועי, כך הוא מעיד על עצמו. כשהוא משיג סכום כסף עתיק, הוא הותך את הקתות לכמה חלקים ויוצר מהן בקבוקי איפור ותליונים מרהיבים ביופיים. משיגי המזלג הוא יוצר צמיד, בחנות תלויים ליצנים עתיקים, מבקליט או מפורצלן, הם, כמוכן, אינם למכירה. הוא אוהב אותם יותר מדי.

בחנותו הזעירה מונחת קערה עם סוכרי- יות-על-מקל, שבהן הוא מכבד את הלקו- חות. הוא עוזר לשכניו, משאיל להם כלי- עבודה, עוזר להם בשיפוצים בחנות, כפי שעזר לאשר להפוך חנות שהיתה פרוודור צר, מלא סמרטוטים, לחנות יותר מרווחת, על-ידי הריסת קיר, ועיצוב החלל שנוצר. אחר כך הוסיף קורות עץ והשתמש במעקה של מירפסות עתיקות.

אצל אשר יש הרבה שמלות ישנות, מערכות של סירי-לילה וקערות ישנות מהמאה שעברה, מיני קעריות וצלוחיות יפות, שהיו מקור גאותן של נשות המאה ה-19 או סבתות הדור הנוכחי. המון תצי- לומי-אלבום מישפחתיים, המייצרים נוס- טלגיה משוחררת, אם אין לחתן מה להרי- אות להורי כלתו העתידה. גם נעלים רקוי- מות בפנינים, שפיארו את רגל אחת הנסרי- כות או האצילות, מונחות להן בסלסלה ישנה. מורג ישן, ששימש להפרדת גרעיני החיטה מהמוץ, מצא לו מקום ליד כד חרס ענק המצופה אמאיל, בן 300 שנה, וששי- מש להעברת שמן ויין מצרפת לארצות הים התיכון.

כל השנה -

פורים

מ יד חנותו של אקי שוכנת חנותו של דוריס. לפני בואה של דוריס רוקח לשוק, לפני כשנתיים, היתה דורה, בעלת החנות הפינתית, השליטה היחידה בשטח השמלות הישנות של הסטיגים הר- תחיים. כיום, לאור הביקוש הרב למוצרים אלה, גם דוריס וגם דורה, שנמצאת בשוק כבר 30 שנה, מוצאות את פרנסתן. מי לא בא לשוק כדי למצוא שימלה מסטין או תחרה עתיקה לוילון? בשוק נראות מיקה בשן, אשתו של הזמר יגאל בשן, הברדנית ציפי שביט, דן בן-אמוץ, המה- ר פש אובייקטים לתערוכתו החדשה, ואפילו בני אמדורסקי יושב אצל אשר ושותה קפה עם כל החברה ומתעניין אם הגיע כבר החפץ שנפשו חשקה בו.

דוריס ואקי ואשר מוריימים דם חדש לשוק, ואינם נוקבים במחיר הגבוה פי כמה מונים משווי החפץ. הם מוכרים במ- חירים קבועים, ואם הקונה לא מרוצה, הוא יכול לחזור תמיד ולהחליף או להחזיר את החפץ. כפי שאומרת דוריס: "אני כל כך אוהבת את הדברים, שקשה לי להיפרד מהם. אבל אם אני מוכרת לקונה שיוודע להעריך מה שהוא קנה, והוא מאושר מהקניה, יש לי סיפוק עצום".

אצלי, כל השנה פורים, היא מספרת, ומציגה בגאווה בגד נסיך מברוקאד רוקם, או שימלת-תחרה אירופית, שחורה וישנה, שהמחיר של 2,500 לירות הגדרש עבורה הוא באמת זול.

יש בחנותה כובעים עם פרחים, שהיא עצמה לובשת כמותם בערב, כשהיא יר- צאת. היא מוכרת גם כפפות, ואפילו מעי- לייכנף מהודרים לגבר, בצירוף וסטים מעניינים.

כיצד הגיעה לשוק ומתי? היא מספרת שאת השוק החלה להכיר מגיל צעיר. אביה, בעל משיכה לעתיקות, היה משוטט עימה שם וקונה לה את כל שימלותיה. כשגדלה, החלה לבוא לשוק באופן קבוע ולקנות בלי הפסק את מה שאהבה. היא צברה כמויות ענק, שאותן איכסנה באר- גזים, שנדרו עימה מדירה לדירה. כשגיש- אה וילדה את שני ילדיה, הרגישה שהיא מוכרחה להגשים את חלומה מילדות - לפתוח חנות בשוק.

תבואי ליסימה שלנו, אמרו לה, וכך, בלי בעיות פתחה את חנותה. כשעבורים אנשים לראשונה ליד חנותה הם מחמיאים לה ואומרים: "אוי, בוטיק יפה!" גם בעלה, שהוא דיגן במיקצועו, עוזר לה בחנותה.

מה עלה בגורלו של שוק הפישיפי שיש פעם, מהי ההיסטוריה שלו? רוב המוכרים בו, בפרט הצעירים, נמצאים במ- (המשך בעמוד 42)

השר מודעי עוסק בעצמו בדכישת נפט

עבוד המדינה - ומסתכן בכרשיות

של נוכלים ואנשי העולם התחתון

הקוסמתניקה

שני נפט

בצעד-פיוס מרשים, ולשם כך הוזמנה אשת נשיא מכסיקו לביקור בארץ.

הרב

והנפט

ב עיסקת התיווך הבאה מעורבים כבר שמות מוריים יותר. לפני כמה חודשים קיבל הרב אוליפנט, הרב הראשי של ישיבות איתרי, שיחתי

ב כל פעם ששרהארגנית-ההשתית, יצחק מודעי, מצהיר הצהרה פומבית בעיסקי-הנפט של ישראל, נהרדים כל המומחים, ומתנחמים בעובדה שאנשי האוצר כבר למדו שלא להתייחס ברצינות לדבריו.

כך, למשל, כאשר הכריז לפני כמה ימים כי יש להעלות את מחירי הנפט והדלק בישראל במאה אחוזים, בגלל ההתייקרויות בעולם, גיחכו אנשי-האוצר בשקט והצי- ביעו על מיברקים מחולל המראים כי קיימים עודפי נפט, ומחיריו יורדים ב- מהירות.

גם בכל פעם שהשר מודעי פותח את מכשיר-הטלקס במישרדו, נהרדים המומי- חים - והפעם אינם יכולים להתנחם, שכן טלקס הנשלח בשם המישרד מחייב את המדינה, וכבר נגרמו נזקים כבדים למשק הלאומי ביגלל התעקשותו של השר מודעי לטפל אישית ברכישות הנפט של ישראל, כאילו היו אלה מוצרי קוסמטיקה, שבהם הוא מתמאצ.

לפני כמה חודשים לחץ השר על הממ- רים על ענייני-הנפט לנהל משאומתן עם מי שהיה מנכ"ל התעשייה האווירית, אל שווימר, שהציע נפט מכסיקאי, יחד עם מרכוס כץ הידוע ממכסיקו. כץ ידוע בעמלות הגבוהות שהוא לוקח, כנציג התעשייה האווירית במכסיקו ודרום-אמרי- קה, ונסיגות מישרד-הביטחון לנתק מגע עימו נכשלו בגלל לחצים של שר-המפד"ל, זבולון המר, ועמיתו יהודה בן-מאיר. שני אלה נהנים אישית מכספו של כץ. הם היו אורחיו במכסיקו, והם פעילים בקרן שהקים כץ בישראל, המחלקת כספים לנוזקים שונים.

עתה באו כץ ושווימר גם יחד, ובאמ" צעות המר ובן-מאיר לתצו על מודעי, שישראל תרכוש נפט מכסיקאי באמצעותם. לישראל יש חוזה רשמי לרכישת נפט ממכסיקו, ומכסיקו מקיימת אותו בהקפדה. כמויות אלה, יחד עם הנפט המצרי משרדה לעמה, מספיקים כימעט לכל צורכי ישראל, להוציא כמויות שוליות, הנרכשות מגורמים שונים. עתה באו כץ ושווימר להציע לישראל נפט נוסף ממכסיקו, תודות לקשרים מיוחדים שיש לכץ עם ראשי מדינה זו.

הלחץ של המר ובן-מאיר עזר, ומודעי הורה לאנשיו לפעול על סמך התיווך של כץ ושווימר. פעולה זו עשתה בניגוד לדעתו של משה ביתן, מנכ"ל חברת 19, האחראי מטעם מדינת-ישראל על עיסקי- הנפט עם מכסיקו. ביתן התנגד לכל תיווך פרטי עם מדינה המקיימת קשרים מסודרים עם ישראל, מחשש שהמתווכים הפרטיים יכולים לסבך ולקלקל את הקשרים הי- רשמיים.

ואכן, כאשר החלו בפיתוח נסיון-התיווך של כץ-שווימר, הודיעו גורמים רמי-מעלה במשקי-הנפט במכסיקו מפורשות לנציגי ישראל כי כל עיסקה, שבה מעורב מרכוס כץ, תידחה על הסף, ולא זאת בלבד, אלא שהם אמרו גם כי מעורבותו של כץ יכולה להשפיע על העיסקה עם ישראל כולה, רוגום של המכסיקאים ביגלל התיווך של כץ, ונסיגות-התיווך האחרים שיתוארו להלן, היה כה רב, שחייב את ישראל

מתווך-נפט אהרוני מכתם התימנים -

טלפון מסוכנו ונציגו בניירויק, זאב וולפסון, וולפסון סיפר לאוליפנט כי היה אצלו מכר שעמו הוא נמצא בקשרי-עסק, וזה סיפר כי הוא יכול לשלם יד על כמה מאות אלפי חביות של נפט מכסיקאי. אוליפנט בירר פרטים נוספים, התקשר מייד עם השר מודעי ומסר לו את פרטי ההצעה ואת הטלפון של המכר מאמריקה, וביקשו להתקשר עמו.

זאב וולפסון הוא ניצול-שואה, המגייס תרומות בניירויק עבור הישיבות של הרב אוליפנט. אוליפנט הוקים עסק פורח מתרומות. בסיס העסק הוא קבלה, לכאורה, של תרומה על סך גדול, ומתן אישור למס'ההכנסה באמריקה על התרומה הי- אמורה, בעוד שבפועל הסכום קטן ממה שהוצרה עליו.

המיקרה המפורסם ביותר היה של סמואל פלאטור-שרון, שצולם בנותנו צ'ק של מיליון דולר לישיבות איתרי. ההמחאה על סך המיליון נמסרה בנוכחות שר-האוצר האמ- ריקאי דאו, ויליאם סיימון. לאחר מכן הוחזרה ההמחאה, ונמסר סכום של 50 אלף דולר.

שיטת אוליפנט מיטיבה עם התורם, המקבל גיכוי לצורכי-ים על הסכום הפיקי- טיבי, וגם עם המוסד מקבל-התרומה. מכיוון שאוליפנט מקבל, כמו יתר הישיבות